

Aan de Stuurgroep van het Plastic Pact NL

Van de Voortgangscommissie Plastic Pact NL (VGC)

16 maart 2021

Betreft: reactie VGC op concept eindrapport "Monitoring Plastic Pact Nederland; Meer met Minder Plastic" (Berenschot/Arcadis)

Geachte leden van de Stuurgroep Plastic Pact NL,

Hierbij ontvangt u de reactie van de VGC van het Plastic Pact NL op het concept eindrapport "Monitoring Plastic Pact Nederland; Meer met Minder Plastic", van de bureaus Berenschot en Arcadis.

Vooraf willen we graag melden dat wij het overleg met de uitvoerende bureaus als heel prettig en constructief hebben ervaren en dat naar onze indruk de administratieve werkzaamheden correct en consciëntieus zijn uitgevoerd. We hebben ruim de mogelijkheid gehad om commentaar op hoofdlijnen en in detail te bespreken en te reageren op concept versies van de rapportage, wat heeft geleid tot aanpassingen in het rapport. Tevens hebben we een blik kunnen werpen in de geanonimiseerde database. Het rapport vinden we ook goed leesbaar, waarvoor complimenten aan de opstellers.

Een tweede positieve opmerking willen we plaatsen richting de uitvoerende partijen van het Plastic Pact. We zien dat de respons op de monitoring-uitvraag over 2019 substantieel hoger is dan de respons op de uitvraag van vorig jaar. Dit heeft ongetwijfeld te maken met de vereenvoudiging van de monitoring, de leerervaringen bij de bedrijven en de aanjaagactiviteiten vanuit de Stuurgroep. Ook zien we in het rapport concrete activiteiten opgenomen die de indruk geven dat deelnemende partijen actief zijn in het behalen van de doelstellingen: er wordt aan gewerkt!

Naast deze positieve indruk constateert de VGC echter ook beperkingen in de methode van monitoring en verslaglegging. Deze beperkingen maken het moeilijk zo niet onmogelijk om een verificatie op de gerapporteerde cijfers uit te voeren. De belangrijkste beperkingen zijn:

- De rapportage wordt weergegeven op geaggregeerd niveau, waardoor de individuele prestaties van deelnemers niet traceerbaar en verifieerbaar zijn. Ook wordt daarbij niet duidelijk in welke mate de geaggregeerde cijfers worden beïnvloed door toetreders en uittreeders met grote of kleine bijdragen aan het geheel.
- Uit het rapport en de inzicht in de geanonimiseerde database kan niet worden opgemaakt of bepaalde vragen voor deelnemers niet relevant waren of dat de cijfers niet aangeleverd zijn. In de database is het bij de niet ingevulde velden of met het cijfer "0,0" ingevulde velden de vraag of de deelnemer in die gevallen wat had kunnen invullen. Dit geldt ook voor het onderdeel 'datadichtheid' in het rapport: is een lage datadichtheid verwijtbaar, of inherent aan het type bedrijf? Kortom: de reden waarom er geen cijfers zijn, is vaak onbekend. De

bureaus melden dit ook in hun rapport. Om de monitoringsinspanning van de deelnemers goed te kunnen inschatten en daar zonodig op te kunnen bijsturen vanuit de Stuurgroep, is dergelijke informatie wel nodig.

- Ten aanzien van de rapportage over de geleverde voorbeelden (paragraaf 3.5) is niet duidelijk of deze ontwikkelingen nu hebben plaatsgevonden ten gevolge van deelname aan het Plastic Pact, of dat deze ontwikkelingen reeds onderdeel waren van de portfolio's bij toetreding tot het Plastic Pact. De aanbeveling is om hier transparant in te zijn.

Bovenstaande maakt het voor de VGC lastig om een uitspraak te doen over het tempo waarin de doelstellingen van het Plastic Pact NL worden gehaald. Ten aanzien van de eerste hoofddoelstelling (100% recyclebaar) wordt een positieve ontwikkeling gerapporteerd, die door verschillende oorzaken kan zijn bereikt. De toetreding van nieuwe deelnemers met een groot aandeel recyclebare verpakkingen kan dominant zijn in deze ontwikkeling. Tevens wordt 'recyclebaar' gekoppeld aan alle drie niveaus van de Recyclecheck van het KIDV. Dat is een keuze. In de praktijk wordt vaak de fractie 'beperkt recyclebaar' niet volledig gerecycled, maar deels verbrand. Het is niet duidelijk hoe groot het aandeel 'beperkt recyclebaar' in het Plastic Pact is. Zicht hierop is volgens de VGC wel nodig gezien de ambitie van het Plastic Pact.

De tweede doelstelling 20% minder plastic blijkt methodisch moeilijk te monitoren. Voor 8 van de 53 plastic toepassende bedrijven wordt de voortgang van deze doelstelling gerapporteerd. Blijkbaar is de benodigde datadichtheid voor de meeste plastic toepassende bedrijven niet bereikt, of is dit niet bereikbaar. Daardoor kan een belangrijke parameter van het Plastic Pact niet goed vastgesteld worden voor alle relevante deelnemers. De VGC begrijpt niet waarom er 2 stijgers zijn in deze groep van 8 (meer plastic verpakkingen genormeerd op de productomzet). De op de producten genormeerde reductiedoelstelling zou toch altijd één kant op moeten gaan namelijk naar minder plastic? De VGC adviseert de Stuurgroep om acties in te zetten om de respons op deze vraag te verhogen en wanneer sprake is van een stijging van de hoeveelheid verpakking per product na te gaan wat de oorzaak hiervan is.

Ten aanzien van de voortgang in de derde doelstelling (70% recycling) die geldt voor inzamel-, sorteer- en recyclebedrijven kan de VGC moeilijk vaststellen of dit goed loopt. De 'knik' in figuur 9 geeft al aan, dat er geen of weinig correlatie is tussen de gerapporteerde cijfers en de activiteiten t.g.v. het Plastic Pact. Wellicht kunnen deze deelnemers zelf wat meer duiding toevoegen aan de cijfers. De snel stijgende lijn in figuur 15 (aandeel plastics dat wordt verbrand) is zorgelijk en staat op gespannen voet met de doelstellingen van het Plastic Pact en de Nederlandse recyclingdoelstelling in het algemeen. Meer zicht op de oorzaken is nodig; hiervoor zou ook data kunnen worden benut om te vergelijken uit reeds bestaande systemen, zoals bij Nedvang aanwezig. Hiervoor is ook meer transparantie in de aangeleverde cijfers van individuele bedrijven nodig. Dit is volgens de VGC nodig om goed te kunnen sturen.

De toepassing van gerecycled plastic (de vierde doelstelling van 35% recycleat toegepast) wordt in het rapport verklaard door de invloed van enkele grote partijen die in 2019 voor het eerst rapporteerden. Toch is enige positieve verschuiving zichtbaar en dat is hoopvol.

Op dit moment is niet duidelijk wat de relevantie van het Plastic Pact is ten opzichte van het totale vraagstuk, ofwel welk deel van de markt het Pact afdekt. Hiermee is de impact van het Plastic Pact voor Nederland lastig in te schatten. Dergelijke informatie maakt geen onderdeel uit van de huidige monitorings-verplichting. Een orde van grootte bijdrage van het Plastic Pact in de totale problematiek kan behulpzaam zijn om de relevantie in te schatten en in de communicatie. Indien de Stuurgroep

het wenselijk vindt zicht op te krijgen op de orde van grootte en hier ook over te kunnen communiceren, dan vraagt dat om aanvullende acties en meer transparantie.

De in het rapport opgenomen figuur 20, waarin de ondernomen verbeteracties worden gepresenteerd geven een zeer positief beeld over de mate waarin deelnemers zich inspannen in het Plastic Pact. Dit onderschrijft de eerder genoemde indruk van de VGC dat er door partijen hard wordt gewerkt aan de doelstellingen. Deze kwalitatieve voortgang in concrete acties en projecten is in de rapportage wat ondergewaardeerd ten opzicht van de cijfers. De VGC adviseert in de toekomst meer te melden over de acties die deelnemers in gang hebben gezet.

Het bovenstaande roept bij de VGC de vraag op welke interventiemogelijkheden de Stuurgroep heeft om de voortgang te stimuleren, of, indien nodig, te sanctioneren. Als de Stuurgroep geen mogelijkheid heeft om individuele deelnemers te benaderen of aan te spreken omdat de gerapporteerde cijfers niet te herleiden en te beïnvloeden zijn, dan is dit een risico voor de geloofwaardigheid van het Plastic Pact proces. De VGC adviseert de Stuurgroep mogelijkheden te onderzoeken onder welke voorwaarden zij inzicht kan krijgen in individuele prestaties van bedrijven.

Aan de andere kant worden wel veel verbeteracties van deelnemers gerapporteerd, hetgeen stimulerend werkt op het proces. De VGC adviseert de Stuurgroep om hier specifiek aandacht aan te besteden en wellicht meer aandacht te geven aan wat er bij de deelnemers gebeurt, naast de vraag welke cijfers de deelnemers opleveren. Het Plastic Pact is immers voor iedere deelnemer een individueel commitment en moet daardoor ook afrekenbaar zijn. Dat hoeft niet altijd alleen kwantitatief, maar kan zeker ook kwalitatief in de vorm van het beschrijven van de concrete acties en projecten die zijn ingezet.

De VGC kan zich verder vinden in de aanbevelingen die de bureaus doen ten aanzien van de verbeteringen in de monitoring, hetgeen naar verwachting volgend jaar zal leiden tot weer een verbeterslag in het geheel. De VGC werkt vanuit haar rol graag mee bij deze verbeterslagen.

Mochten er van de kant van de Stuurgroep nog vragen zijn aan de VGC of er behoefte zijn voor nader overleg, dan zijn wij natuurlijk van harte bereid met u in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet,

Voortgangsc commissie Plastic Pact NL

- Aldert Hanemaaijer (PBL)
- Marchel van de Grift (Nedvang bv)
- Chris Bruijnes (KIDV)